

Основна школа „Стари град“ у Ужицу

Програм наставе и учења за историју за шести разред

2018-2022. година

Одељења: **6-1,2,3,4**

Наставнице:

**Весна Лучић
Александра Куљанин**

Напомена: Све евентуалне корекције плана наставе историје биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења *историје* је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Редни број теме	Назив теме	Кључни појмови	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
1.	Увод (10+1y=2)	Средњи век Повеља Житије Минијатура Феудализам Хришћанство	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација	- Користећи дату информацију или ленту времена, смешта историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију; • израчунава временску удаљеност између догађаја; • у излагању историјске наративе користи основне научне појмове;	ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Виртуелна посета музеју, локалитету... Увођење ученика у главне појмове средњег века прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима Самоевалуација и евалуација	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Домаћи задатак Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова

2.	Европа и Средоземље у раном средњем веку (7o+5y+1c+1п=14)	Велика сеоба народа Пад Западног римског царства Карло Велики Јустинијан Мухамед Раскол хришћанске цркве Феудално друштво Феудалац Кмет Источно римско царство Цариград Ислам	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Дигитална компетенција - Естетичка компетенција	*Опише повезаност појединца и заједнице; *користећи дату информацију или ленту времена, смешта историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију; *прикупи информације из различитих, њему доступних извора (визуелних, материјалних и наративних), везаних за одређену тему; *на основу визуелних и садржинских обележја, повезује одабране изворе информација са одговарајућим историјским периодом; - пронађе информације из датог историјског извора и резултате прикаже у усменом или писаном облику. *израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; *користи основне историјске појмове; *ликовно: исказе своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно *српски: вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове *грађанско:проналази примере моралних поступака у делима које чита	ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.1.2.7. зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Вежбање на историјској карти Коришћење веб алата: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др. Анализа историјских извора: из уџбеника и других Израда ППТ, паноа, табела, кратка предавања од стране ученика Самоевалуација и евалуација Поређење кметова и робова, Франачке и Византије, православне и католичке цркве Корелација са веронауком, географијом, ликовним	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора Рад на тексту-групни рад Индивидуални рад-есеј Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-вежба 30. мин Карта
-----------	--	--	---	--	--	--	---

3.	Срби и њихово окружење у раном средњем веку (50+4у+1с+1п=11)	Подела Словена Јужни Словени Срби Властимировић и Војислављевић Вукановић Простор ранофеудалне Србије Мисија Ћирила и Методија Глаголица Ћирилица Мирослављево јеванђеље	-Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Дигитална компетенција - Естетичка компетенција	- У излагању историјске нарације користи основне научне појмове; - на датом примеру препознаје узрок и последице историјског догађаја; • упоређујући историјске и географске карте датог простора, уочава утицај релефа и климатских чинилица на настанак цивилизација; - прикупи информације из различитих, њему доступних извора (визуелних, материјалних и наративних), везаних за одређену тему; - на основу визуелних и садржинских обележја, повезује одабране изворе информација са одговарајућим историјским периодом; - пронађе информације из датог историјског извора и резултате прикаже у усменом или писаном облику.	ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Вежбање на историјској карти Коришћење веб алата: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др. Анализа историјских извора Израда ППТ, паноа, кратка предавања од стране ученика Самоевалуација и евалуација Повезивање са савременошћу Корелација са веронауком, српским, ликовним	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак-Радна свеска Писана провера-вежба 10 мин Дебата Карта
4.	Европа у позном средњем веку (50+3у+1с=9)	Крсташки ратови Јерусалим Цариград Венеција Универзитети Културне зоне Витез Династија Свакодневни живот Цркве	Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Дигитална компетенција - Естетичка компетенција	-Користећи дату информацију или ленту времена, уме да смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију; -у излагању историјске нарације користи основне научне појмове; - на датом примеру препознаје узрок и последице историјског догађаја; -прикупи информације из различитих, њему доступних извора (визуелних, материјалних и наративних), везаних за одређену тему; • на основу визуелних и садржинских обележја, повезује одабране изворе информација са одговарајућим историјским периодом; • у усменом исказу ређа временске секвенце исправним редоследом; • разликује легенде и митове од историјске реалности; • пронађе информације из датог историјског извора и резултате прикаже у усменом или писаном облику.	ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости ИС.2.2.4. уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Вежбање на историјској карти Коришћење веб-алата: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др. Анализа историјских извора Израда ППТ, паноа, кратка предавања од стране ученика Самоевалуација и евалуација Поређење култура Корелација са грађанским и веронауком	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Презентације ученика, паноа Домаћи задатак Писана провера-вежба 30 мин Карта

5.	Срби и њихово окружење у позном средњем веку (9o+8y+1c+1п=19)	Немањини Краљевство Царство Аутокефалност српске цркве Свети Сава Стефан Душан Урош Нејаки Студеница, Хиландар, Жича, Грaчаница Душанов законик Простор средњовековне српске државе Односи са суседима Житија Фреске Иконе Света гора	-Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Дигитална компетенција - Естетичка компетенција	- На основу садржинских обележја, повезује одабране изворе информација са одговарајућим историјским периодом; • у усменом исказу ређа временске секвенце исправним редоследом; -у излагању историјске нарације користи основне научне појмове; • разликује легендарне и митове од историјске реалности; • пронађе информације из датог историјског извора и резултате прикаже у усменом или писаном облику. • разликује легенде и митове од историјске реалности; • пронађе информације из датог историјског извора и резултате прикаже у усменом или писаном облику. *користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век или деценију; *израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; *користи основне историјске појмове; *ликовно: искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно *српски: вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове *грађанско: проналази примере моралних поступака у делима које чита	ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последнице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последнице важних историјских феномена у националној историји ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Вежбање на историјској карти Коришћење веб-алата: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др. Анализа историјских извора Израда ППТ, паноа, кратка предавања од стране ученика Самоевалуација и евалуација Повезивање са савременошћу Корелација су другим предметима: српски, ликовно, веронаука, географија	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Провера-15 минута Карта
----	--	--	--	---	--	--	---

6.	Српске земље и њихово окружење у доба Османлијских освајања (60+5y+1c+1п=13)	Мрњавчевићи Лазаревићи Бранковићи Београд Смедерево Маричка битка Косовска битка Битка код Ангоре Турци Османлије Мурат Мехмед Освајач Босна Зета Стећци	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Дигитална компетенција - Естетичка компетенција - Сарадња	- На основу садржинских обележја, повезује одабране изворе информација са одговарајућим историјским периодом; • у усменом исказу ређа временске секвенце исправним редоследом; -у излагању историјске наративе користи основне научне појмове; • разликује легендарне и митове од историјске реалности; • пронађе информације из датог историјског извора и резултате прикаже у усменом или писаном облику. • разликује легенде и митове од историјске реалности; • пронађе информације из датог историјског извора и резултате прикаже у усменом или писаном облику. *користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век или деценију; *израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; *користи основне историјске појмове; *ликовно: искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно *српски: вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове *грађанско: проналази примере моралних поступака у делима које чита	ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Вежбање на историјској карти Коришћење веб-алата: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др. Анализа историјских извора Израда ППТ, паноа, кратка предавања од стране ученика Самоевалуација и евалуација Локална историја (Алтомановићи) Корелација са другим предметима: српски, веронаука, географија	<i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i> <i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Провера-цео час</i> <i>Карта</i>
Уводни и завршни часови (иницијално тестирање, закључивање оцена...) (2п+2с=4)		Часови систематизације (иницијално тестирање, закључивање оцена)	-Рад с подацима и информацијама	- Користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију; • израчуна временску удаљеност између догађаја; • у излагању историјске наративе користи основне научне појмове; • уочи значај проналазака из најстарије прошлости људског друштва (ватра, точак, писмо); • користи главне елементе историјске карте;	ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)	Иницијални и завршни тест Демонстрација знања на карти Израда ленти времена, мапа ума, табела	Иницијално тестирање Карта- провера градива из целокупне историје 6 разреда Прегледање свески и Радних свески

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)					
Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;	процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака.	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника -Комисија ученика и наставница	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);	- Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хронолошка прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање градива	По потреби, бар једном у полугодишту
			-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију	За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник	Свакодневно током године праћење/ пресек стања за тромесечје (16 часова)
			Прегледање свески	Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године
		ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда	- Писане провере Ученици дају самопроцену оцено	Бодовање: 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5	Након сваке теме

		постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);			
			- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби
		ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која ураде добијају +5	По потреби
			-Сналажење на карти	За показаних 5 појмова -5 за 1 минут За 4 -4 3-3 2-2 1-1	На крају школске године
Ангажовање ученика у настави.	одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање, активно учествовање у настави, сарадњу са другима	веома висок степен ангажовања ученика (5)	Вођење евиденције од стране наставника о:	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта	-Пресек стања по тромесечјима
		висок степен ангажовања ученика (4)	-Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања		
		уз ангажовање ученика (3)			
		ангажовање ученика (2)			